

V Bruseli 8. 3. 2018
COM(2018) 109 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEJ
CENTRÁLNEJ BANKE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU
VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Akčný plán pre finančné technológie: Za konkurencieschopnejší a inovatívnejší
európsky finančný sektor**

Úvod

Finančné technológie (FinTech) – inovácie vo finančných službách založené na technológiách – prešli v posledných rokoch značným vývojom a ovplyvňujú spôsob, akým sa vytvárajú a poskytujú finančné služby. Finančné technológie¹ sa nachádzajú na križovatke finančných služieb a jednotného digitálneho trhu. Finančný sektor je najväčším používateľom digitálnych technológií a je hlavnou hybnou silou v digitálnej transformácii hospodárstva a spoločnosti. Medzi stratégiou jednotného digitálneho trhu Komisie², stratégiou kybernetickej bezpečnosti EÚ³, nariadením o elektronickej identifikácii⁴ a iniciatívami v oblasti finančných služieb, ako je akčný plán pre spotrebiteľské finančné služby⁵ a preskúmanie akčného plánu únie kapitálových trhov v polovici trvania⁶, existujú významné synergie.

Hoci inovácie vo finančníctve nie sú ničím novým, investície do technológií a rýchlosť inovácií sa značne zvýšili. Postupne sa zavádzajú riešenia v oblasti finančných technológií s použitím digitálnej identifikácie, mobilných aplikácií, cloud computingu, analýzy veľkých dát, umelej inteligencie, technológií blockchainu a distribuovanej databázy transakcií. Nové technológie menia finančný sektor a spôsob prístupu spotrebiteľov a spoločností k službám, vytvárajú príležitosti pre riešenia založené na finančných technológiách s cieľom poskytnúť lepší prístup k financovaniu a zlepšiť finančné začlenenie digitálne prepojených občanov. Vďaka finančným technológiám začínajú rozhodujúcu úlohu hrať zákazníci, podporuje sa operačnú efektívnosť a ešte viac sa zvyšuje konkurencieschopnosť hospodárstva EÚ. Finančné technológie sú dôležité aj pre úniu kapitálových trhov. Môžu pomôcť prehĺbiť a rozšíriť kapitálové trhy EÚ začlenením digitalizácie s cieľom zmeniť obchodné modely prostredníctvom dátových riešení, napríklad v rámci správy aktív, investičného sprostredkovateľstva a distribúcie produktov⁷.

Finančné technológie takisto predstavujú príležitosti a výzvy pre regulačný súlad a dohľad. Tieto technológie môžu uľahčiť, zefektívniť a zautomatizovať súlad a podávanie správ a zlepšiť dohľad. Poskytovatelia služieb môžu regulovaným subjektom ponúkať služby na zabezpečenie súladu založené na finančných technológiách. Za plnenie svojich povinností však naďalej zodpovedajú samotné regulované subjekty. Napríklad subjekty, ktoré musia spĺňať požiadavky povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi podľa právnych predpisov pre boj proti praniu špinavých peňazí, nemôžu zodpovednosť za plnenie týchto požiadaviek delegovať na externých poskytovateľov služieb.

Finančné technológie takisto predstavujú výzvy, ako sú napríklad kybernetické riziká, problémy týkajúce sa ochrany údajov, spotrebiteľov a investorov, ako aj problémy v oblasti integrity trhu. **Všeobecné nariadenie o ochrane údajov a smernica o boji proti praniu špinavých peňazí poskytujú základné záruky pre ochranu osobných údajov a integritu**

¹ FinTech (finančné technológie) je pojem používaný na opis inovácií vo finančných službách založených na technológiách, ktoré by mohli viesť k vzniku nových obchodných modelov, aplikácií, procesov a produktov a ktoré by mohli mať podstatný sprievodný vplyv na finančné trhy a inštitúcie a na spôsob poskytovania finančných služieb. Pozri <http://www.fsb.org/what-we-do/policy-development/additional-policy-areas/monitoring-of-FinTech/>.

² COM(2015) 192 final — Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe.

³ JOIN(2017) 450 final — Odolnosť, odrádzanie a obrana: budovanie silnej kybernetickej bezpečnosti pre EÚ.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES.

⁵ COM(2017) 139 final — Akčný plán pre spotrebiteľské finančné služby: lepšie produkty, väčší výber.

⁶ COM(2017) 292 final — Oznámenie o preskúmaní akčného plánu únie kapitálových trhov v polovici trvania.

⁷ Preskúmanie akčného plánu únie kapitálových trhov v polovici trvania [sa nachádza tu](#).

finančného systému EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu. Finančný trh EÚ s podporou technológií si vyžaduje úplné dodržiavanie týchto základných záruk. Kybernetické riziká oslabujú dôveru a predstavujú hrozbu pre stabilitu finančného systému. Časté narušovanie bezpečnosti⁸ znamená, že kybernetické útoky sú čoraz väčším problémom. Proti týmto útokom treba rázne bojovať, aby sa zabránilo negatívnym následkom pre finančný sektor, jeho klientov a zákazníkov a aby sa tieto následky zmiernili. Zvýšenie kybernetickej odolnosti finančného sektora má prvoradý význam, aby sa zabezpečila jeho dobrá ochrana, aby sa finančné služby v celej EÚ poskytovali účinne a plynulo a aby sa zachovala dôvera a istota spotrebiteľov a trhov.

Európsky regulačný rámec a rámec dohľadu by mali umožniť spoločnostiam pôsobiacim na jednotnom trhu EÚ využívať finančné inovácie a poskytovať svojim zákazníkom najvhodnejšie a najdostupnejšie produkty. Týmto rámcami by sa mala zabezpečiť aj vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov a investorov a zaistiť odolnosť a integrita finančného systému. Výhody technologických inovácií už boli v centre revízií smernice o platobných službách⁹ a smernice a nariadenia o trhoch s finančnými nástrojmi¹⁰.

Technologické inovácie viedli k novým typom finančných aktív, ako sú kryptoaktíva. Tieto kryptoaktíva a základná technológia blockchainu predstavujú nádej pre finančné trhy a infraštruktúry. Ich použitie predstavuje aj riziká, o čom svedčí veľká nestálosť kryptoaktív, podvody a prevádzkové nedostatky a oblasti zraniteľnosti na burzách s kryptoaktívami. Na úrovni EÚ sa už prijali opatrenia na riešenie niektorých konkrétnych rizík. Hrozba a zraniteľnosť virtuálnych mien a pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu sa v správe Komisie o posudzovaní rizík spojených s práním špinavých peňazí a financovaním terorizmu¹¹ posúdili ako závažné až veľmi závažné. V decembri 2017 európski zákonodarcovia súhlasili s rozšírením rozsahu smernice o boji proti praniu špinavých peňazí¹² na burzy virtuálnych mien a poskytovateľov peňaženky. Európske orgány dohľadu (ESA) vydali upozornenia týkajúce sa prostredia špekulatívnych trhov s virtuálnymi menami a iných rizík spojených s kryptoaktívami¹³. Všetky upozornenia poukazujú na skutočnosť, že

⁸ Finančný sektor bol v roku 2016 terčom kybernetických útokov o 65 % častejšie než akýkoľvek iný sektor. Výsledkom bolo vyše 200 miliónov narušení bezpečnosti záznamov, čo predstavuje nárast o 937 % v porovnaní s rokom 2015, keď došlo k narušeniu bezpečnosti necelých 20 miliónov záznamov. Zdroj: IBM, „Security trends in the financial services sector“ (Bezpečnostné trendy v sektore finančných služieb), apríl 2017.

⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu.

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 600/2014 z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi.

¹¹ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o posudzovaní rizík spojených s práním špinavých peňazí a financovaním terorizmu, ktoré majú vplyv na vnútorný trh a súvisia s cezhraničnou činnosťou. COM(2017) 340 final, 26.6.2017.

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.

¹³ Upozornenie pre spotrebiteľov o virtuálnych menách. EBA/WRG/2013/01 – <https://eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>; Stanovisko EBA k virtuálnym menám – EBA/Op/2014/08 – <https://www.esma.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>; Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) upozorňuje investorov na vysoké riziká týkajúce sa prvých ponúk kryptomeny (*Initial Coin Offerings* – ICO) – ESMA50-157-829 – https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-829_ico_statement_investors.pdf; ESMA upozorňuje podniky, ktoré sa zapojili do prvých ponúk kryptomeny, na potrebu spĺňať príslušné regulátorne požiadavky – ESMA50-157-828 – https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf; ESMA, EBA a EIOPA upozorňujú spotrebiteľov na riziká virtuálnych mien –

investície do kryptoaktív sú vysoko rizikové a že investorom môžu vzniknúť značné straty z dôvodu ich volatility, ale aj kvôli nedostatku transparentnosti a integrity trhu a prevádzkovým nedostatkom, ako aj zraniteľnosti služieb v oblasti kryptoaktív a ich obchodných miest.

Komisia vo svojej nedávnej iniciatíve preskúmať európsky rámec dohľadu¹⁴ navrhla, že európske orgány dohľadu by mali pri všetkých svojich činnostiach systematicky zohľadňovať finančné technológie. Všeobecné nariadenie o ochrane údajov, ktoré sa začne uplatňovať v máji 2018, má zásadný význam pre riadne používanie inovatívnych finančných služieb založených na údajoch¹⁵ a rovnaký význam má aj návrh nariadenia o rámci pre voľný tok iných ako osobných údajov v Európskej únii¹⁶, ktorého cieľom je zabezpečiť voľný pohyb iných ako osobných údajov v rámci jednotného trhu. Vďaka cezhraničnému uznávaniu prostriedkov elektronickej identifikácie zabezpečenému nariadením o elektronickej identifikácii sa poskytnú záruky a zmiernia sa riziká spojené so vznikajúcimi technológiami, pričom bude jednoduchšie spĺňať požiadavky povinnej starostlivosti týkajúce sa boja proti praniu špinavých peňazí vo vzťahu ku klientovi a spoľahlivej autentifikácie strán v digitálnom prostredí.

Finančné technológie sú prioritnou oblasťou aj na medzinárodnej úrovni, napríklad v prípade krajín G20. Komisia prispieva k diskusiám v príslušných oblastiach politiky v rámci Rady pre finančnú stabilitu a na iných medzinárodných fórach. Čoraz viac krajín vypracúva regulačný rámec a rámec dohľadu s cieľom riešiť konkrétne formy inovácií v oblasti finančných technológií. Mimo Európy sa regulačné orgány zamerali predovšetkým na platobné nástroje a služby a alternatívne spôsoby financovania, ako je kolektívne financovanie a partnerské poskytovanie úverov. Na účely väčšej interakcie s vývojármi finančných technológií niekoľko orgánov dohľadu (napríklad v Austrálii, Kanade, Spojených štátoch amerických, Hongkongu, Singapure a Japonsku) zriadilo centrá finančných technológií. Niekoľko orgánov takisto zaviedlo experimentálne rámce pre inovatívne spoločnosti, „experimentálne regulačné prostredia“ (napr. v Austrálii, Hongkongu, Singapure a Kanade).

Zámerom Komisie je odpovedať na požiadavky Európskeho parlamentu¹⁷ a Európskej rady¹⁸ týkajúce sa regulačného rámca viac zameraného na budúcnosť, zahŕňajúceho digitalizáciu a vytvárajúceho prostredie, v rámci ktorého možno v celej EÚ rýchlo zaviesť inovatívne

12. februára 2018
<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/2120596/Joint+ESAs+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>.

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/european-system-financial-supervision_en#reviewoftheesfs.

¹⁵ Všeobecným nariadením o ochrane údajov sa vytvára skutočný jednotný trh pre voľný pohyb osobných údajov s vysokou úrovňou ochrany osobných údajov. Finančné technológie musia byť plne v súlade s platnými pravidlami ochrany osobných údajov.

¹⁶ COM(2017) 495.

¹⁷ Európsky parlament požiadal Komisiu, „aby zaviedla primeraný, medziodvetvový a holistický prístup k svojej práci v oblasti finančných technológií“ — „Správa k finančným technológiám: vplyv technológie na budúcnosť finančného sektora“, Výbor pre hospodárske a menové veci, spravodajkyňa: Cora van Nieuwenhuizen, 2016/2243(INI), 28. apríla 2017.

¹⁸ EUCO 14/17, CO EUR 17, CONCL 5, pozri <https://www.consilium.europa.eu/media/21613/19-euco-final-conclusions-sk.pdf>.

Európska rada „vyzýva Komisiu, aby predložila potrebné iniciatívy na posilnenie rámcových podmienok s cieľom umožniť EÚ preskúmať nové trhy prostredníctvom radikálnych inovácií založených na riziku, a aby upevnila vedúcu úlohu priemyslu,“ 19. októbra 2017.

produkty a riešenia v oblasti finančných technológií s cieľom využiť úspory z rozsahu jednotného trhu bez oslabenia finančnej stability alebo ochrany spotrebiteľov a investorov.

Vychádzajúc zo záverov verejných konzultácií¹⁹ v období od marca do júna 2017 a s ohľadom na uvedené iniciatívy sa Komisia domnieva, že dôvody pre rozsiahle legislatívne alebo regulačné opatrenia alebo reformu na úrovni EÚ sú v tejto fáze obmedzené. Niekoľko cielených iniciatív, ktorých cieľom je, aby EÚ prijala digitalizáciu vo finančnom sektore, je však oprávnených.

1. PODPORA INOVATÍVNYM OBCHODNÝM MODELOM, ABY MOHLI DOSIAHNUŤ CELOEURÓPSKY ROZSAH

1.1. Podpora inovatívnym obchodným modelom, aby sa rozšírili do celej EÚ prostredníctvom jasných a jednotných požiadaviek na udeľovanie licencií

Podniky vo finančnom sektore získavajú povolenie a podliehajú dohľadu na základe svojich činností, služieb alebo produktov bez ohľadu na to, či používajú tradičné alebo inovatívne prostriedky na poskytovanie týchto služieb. Podľa toho, aké služby a produkty ponúkajú, môžu podniky podliehať povoleniu a regulácii podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva, alebo sa na ne nemusia vzťahovať nijaké konkrétne právne predpisy v oblasti finančných služieb.

Požiadavky na udelenie povolenia umožňujú účinný dohľad nad poskytovateľmi služieb, aby sa zabezpečila stabilita, integrita a spravodlivosť trhov. Zabezpečujú aj ochranu spotrebiteľov a investorov. Jednotné prevádzkové podmienky zároveň podnikom finančných služieb z EÚ, ktorým bolo udelené právoplatné povolenie a nad ktorými ich domovský členský štát vykonáva riadny dohľad, umožňujú využívať európsky pas. Vďaka tomuto pasu majú tieto spoločnosti možnosť poskytovať svoje služby vo všetkých ostatných členských štátoch a rozšíriť svoje pôsobenie na celý jednotný trh EÚ.

Respondenti sa v konzultáciách o finančných technológiách nazdávali, že vzhľadom na to, že legislatívny rámec EÚ poskytuje priestor na uplatňovanie proporcionality v postupe udeľovania povolení, by najinovatívnejšie obchodné modely mohli fungovať podľa existujúcich pravidiel EÚ.

Orgány dohľadu však môžu zastávať odlišné prístupy k určeniu platného legislatívneho rámca EÚ a k uplatňovaniu proporcionality pri udeľovaní licencií inovatívnym obchodným modelom²⁰. Rozdiely v režimoch udeľovania povolení a registrácie²¹ označil Európsky orgán pre bankovníctvo ako oblasť, ktorá si vyžaduje väčšiu pozornosť. Orgán EIOPA pozoroval podobné trendy²². Európska centrálna banka (ECB) nedávno takisto usporiadala konzultácie o všeobecných zásadách hodnotenia žiadostí o udelenie licencie úverovým inštitúciám využívajúce finančné technológie²³.

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/finance-consultations-2017-fintech_en.

²⁰ Ako sú internetové platformy, ktoré pôsobia ako sprostredkovatelia, vzájomné poistenie, virtuálne meny a automatizované investičné poradenstvo, prvá ponuka kryptomeny (ICO) atď.

²¹ <https://www.eba.europa.eu/-/eba-publishes-a-discussion-paper-on-its-approach-to-FinTech>.

²² <https://eiopa.europa.eu/Publications/Reports/Sixth%20Consumer%20Trends%20report.pdf>.

²³ <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2017/html/ssm.pr170921.sk.html>.

Nové finančné služby nie vždy úplne zapadajú do existujúceho regulačného rámca EÚ, čo platí v prípade kolektívnych a partnerských činností týkajúcich sa začínajúcich a rozširujúcich sa spoločností. Veľa respondentov v konzultáciách o finančných technológiách poukázalo na to, že činnostiam súvisiacim s kolektívnym financovaním založeným na investíciách a pôžičkách alebo úveroch by prospel zdravý a primeraný regulačný rámec EÚ. Jedenásť členských štátov už prijalo režimy pripravené na mieru, ktoré sú často navzájom nezlučiteľné a bránia rozvoju jednotného trhu pre služby kolektívneho financovania. Absencia spoločného rámca EÚ takisto znižuje schopnosť poskytovateľov služieb kolektívneho financovania rozširovať svoje pôsobenie na jednotnom trhu, a to najmä kvôli nezlučiteľným prístupom k vnútroštátnemu dohľadu a regulácii. Rámec EÚ navrhovaný v tomto akčnom pláne ponúkne komplexný európsky pasový režim pre tie trhové subjekty, ktoré sa rozhodnú fungovať ako európski poskytovatelia služieb kolektívneho financovania. Tento rámec poskytne stimuly na rozšírenie pôsobenia poskytovateľov služieb kolektívneho financovania a zároveň zabezpečí dostatočnú ochranu investorom a vlastníkom projektu.

Treba vyvinúť ďalšie úsilie o určenie odlišných požiadaviek na udeľovanie licencií, ktoré ovplyvňujú podniky využívajúce finančné technológie. Medzi následné opatrenia by mohlo patriť:

- zjednodušenie platného legislatívneho rámca EÚ pre služby,
- posúdenie potreby, aby sa rámec EÚ vzťahoval na nové inovatívne obchodné modely a
- poskytnutie usmernení vnútroštátnym orgánom dohľadu s cieľom zabezpečiť väčšie zblíženie medzi vnútroštátnymi regulačnými režimami.

Orgány dohľadu okrem toho posudzujú vývoj na trhu kryptoaktív a vznik prvých ponúk kryptomeny (*initial coin offering*, ICO), ktoré predstavujú nový spôsob získavania peňazí s použitím „mincí“ alebo „žetónov“. Hoci predaj týchto žetónov môže podnikom poskytnúť nové a inovatívne spôsoby získavania kapitálu, predstavuje aj jasné riziká pre investorov. Špekulatívne investície do kryptoaktív a žetónov prvých ponúk kryptomeny vystavujú investorov značným trhovým rizikám, podvodom a rizikám týkajúcim sa kybernetickej bezpečnosti, ktoré vznikajú na burzách a u poskytovateľov služieb, ktorí investorom umožňujú nákup kryptoaktív a žetónov, ich držbu alebo obchodovanie s nimi. V novembri 2017 Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) vydal dve stanoviská²⁴ s cieľom informovať investorov o možných rizikách, ktoré predstavujú určité prvé ponuky kryptomeny, a pripomenúť spoločnostiam zapojeným do prvých ponúk kryptomeny, že na tieto činnosti sa môžu vzťahovať existujúce právne predpisy EÚ, a to v závislosti od ich presnej štruktúry a charakteristík. Orgány v EÚ a na celom svete vyhodnocujú prvé ponuky kryptomeny a právne predpisy, ktoré by sa na ne mohli vzťahovať, kým Čína a Južná Kórea ich zakázali.

V dôsledku rýchleho zvýšenia cien a volatility kryptoaktív v posledných mesiacoch je potrebné lepšie porozumieť rizikám a príležitostiam spojeným s ich používaním a lepšie pochopiť uplatniteľnosť právnych predpisov EÚ. Kryptoaktíva a žetóny sa však môžu vyhnúť regulácii a cieľom, ktoré sa reguláciou sledujú, ako je transparentnosť, správa vecí verejných a ochrana investorov. Na žiadosť Komisie tri európske orgány dohľadu vo februári 2018

²⁴ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-highlights-ico-risks-investors-and-firms>, 13. novembra 2017.

vydali spoločné upozornenie o rizikách spojených s nákupom kryptoaktív určené investorom a používateľom²⁵. Zmeny štvrtej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí, na ktorých sa v decembri 2017 dohodli Európsky parlament a Rada, takisto znížia anonymitu a zvýšia vysledovateľnosť transakcií, a to tak, že sa vyžaduje, aby burzy kryptoaktív a poskytovatelia peňaženky v Európskej únii identifikovali klientov a vo vzťahu k nim plnili požiadavky povinnej starostlivosti.

Musí sa vykonať posúdenie vhodnosti súčasného regulačného rámca EÚ s ohľadom na prvé ponuky kryptomeny a vo všeobecnosti s ohľadom na kryptoaktíva. Cieľom by na jednej strane malo byť zabezpečenie toho, že podniky, investori a spotrebiteľia EÚ budú môcť využívať výhody tejto technickej inovácie v spravodlivom a transparentnom rámci, aby sa Európa stala priekopníkom pri vývoji nových spôsobov, ako rýchlo financovať rastúce podniky. Na druhej strane by sa mali vhodným spôsobom riešiť potenciálne riziká týkajúce sa finančnej stability, integrity trhu, ochrany investorov a spotrebiteľov, ochrany osobných údajov a riziká spojené s práním špinavých peňazí a financovaním terorizmu. Keďže kryptoaktíva predstavujú celosvetový jav, kľúčovou bude medzinárodná koordinácia a súdržnosť, napríklad v rámci skupiny G20, Rady pre finančnú stabilitu (FSB) a tvorcov medzinárodných finančných štandardov. Komisia bude spolupracovať s orgánmi dohľadu, regulačnými orgánmi, priemyslom a občianskou spoločnosťou, a to v rámci EÚ aj s medzinárodnými partnermi, s cieľom určiť akýkoľvek ďalší vhodný postup.

Rámček 1

- 1. Spoločne s týmto oznámením Komisia predkladá návrh nariadenia EÚ o poskytovateľoch služieb kolektívneho financovania na investičnej a úverovej báze pre podniky. Zámerom návrhu je zabezpečiť vhodný a primeraný regulačný rámec, ktorý platformám kolektívneho financovania so záujmom o pôsobenie na cezhraničnej úrovni túto činnosť umožní pomocou komplexného režimu povolení na činnosť v zahraničí pod jednotným dohľadom.**
- 2. Komisia vyzýva európske orgány dohľadu, aby do prvého štvrt'roku 2019 zmapovali súčasné postupy udeľovania povolení a licencií podnikom, ktoré zavádzajú inovatívne obchodné modely v oblasti finančných technológií. Mali by predovšetkým preskúmať, ako vnútroštátne orgány uplatňujú proporionalitu a flexibilitu v právnych predpisoch v oblasti finančných služieb. V prípade potreby by európske orgány dohľadu mali vydať usmernenia o prístupoch a postupoch alebo Komisii predložiť odporúčania o potrebe upraviť právne predpisy EÚ v oblasti finančných služieb.**
- 3. Komisia bude v priebehu roku 2018 v spolupráci s európskymi orgánmi dohľadu, Európskou centrálnou bankou a Radou pre finančnú stabilitu, ako aj s ďalšími tvorcami medzinárodných štandardov, pokračovať v monitorovaní vývoja kryptoaktív a prvých ponúk kryptomeny. Na základe posúdenia rizík, príležitostí a vhodnosti platného regulačného rámca Komisia vyhodnotí, či sú potrebné regulačné opatrenia na úrovni EÚ.**

²⁵ ESMA, EBA a EIOPA upozorňujú spotrebiteľov na riziká virtuálnych mien – 12. februára 2018 – <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/2120596/Joint+ESAs+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>.

1.2. Zvýšenie konkurencieschopnosti a spolupráce medzi účastníkmi trhu prostredníctvom spoločných štandardov a interoperabilných riešení

Tvorba a poskytovanie finančných služieb si vyžadujú, aby jednotlivé subjekty v hodnotovom reťazci spolupracovali a interagovali. Celoeurópsky trh s finančnými technológiami nedosiahne svoj plný potenciál bez rozvoja otvorených štandardov, ktoré zvyšujú hospodársku súťaž, posilňujú interoperabilitu a zjednodušujú výmenu údajov medzi účastníkmi trhu a prístup k nim.

Existujú rôzne spôsoby, ako zaviesť interoperabilitu. Spoločnosti alebo poskytovatelia technológií môžu vytvoriť *ad hoc* rozhrania, ktorým sa iné strany musia prispôbiť. Ďalším prístupom je dosiahnuť konsenzus o štandardoch interoperability pre celý trh, čím sa zníži úsilie, ktoré musia poskytovatelia služieb vyvinúť pri výmene údajov s rôznymi platformami. Postupy tvorby štandardov by sa mali zakladať na zásadách otvorenosti, transparentnosti a konsenzu v súlade s [nariadením \(EÚ\) č. 1025/2012 o európskej normalizácii](#). Ak majú štandardy prispieť k hospodárskej súťaži, účasť by nemala byť obmedzovaná a postup prijímania štandardu by mal byť transparentný, čo zainteresovaným stranám umožní účinne sa informovať o práci na štandardizácii. Účinný prístup k štandardu by sa mal poskytnúť na základe spravodlivých, primeraných a nediskriminačných zásad.

Väčšina respondentov v konzultáciách o finančných technológiách zdôraznila, že prioritou je vypracovať štandardy, presadzovať ich prijatie a zabezpečiť interoperabilitu medzi systémami. V rámci uprednostňovaného prístupom by vedúce postavenie zastávalo odvetvie a účastníci trhu, a cieľom by bolo vypracovanie celosvetových štandardov na rozdiel od miestnych alebo regionálnych štandardov. Existuje konkrétny dopyt po väčšej štandardizácii v oblasti technológie blockchainu a technológie distribuovanej databázy transakcií, aplikačných programovacích rozhraní a správy systému identifikačných dát. Revidovaná smernica o platobných službách, ktorá sa uplatňuje od januára 2018, predstavuje zaujímavú skúšku: banky musia otvoriť vhodné komunikačné kanály pre finančné technológie, aby mohli svoje služby poskytovať na základe prístupu k platobným účtom. Vypracovaním štandardizovaných aplikačných programovacích rozhraní sa vytvoria rovnaké podmienky, ktoré umožnia nové a lepšie služby v skutočne otvorenom prostredí a zároveň zachovajú vysoké štandardy ochrany osobných údajov a spotrebiteľov.

Rámček 2

- 1. Komisia pomôže vypracovať koordinovanejšie prístupy k štandardom pre odvetvie finančných technológií do štvrtého štvrťroku 2018 prostredníctvom nadviazania spolupráce s významnými subjektmi tvorby štandardov, ako je Európsky výbor pre normalizáciu a Medzinárodná organizácia pre normalizáciu, a to aj v oblasti technológie blockchainu.**
- 2. Komisia podporuje a podporí spoločné úsilie účastníkov trhu o vypracovanie štandardizovaných aplikačných programovacích rozhraní do polovice roku 2019, ktoré budú plne v súlade so všetkými príslušnými právnymi predpismi EÚ, a najmä so smernicou o platobných službách a všeobecným nariadením o ochrane údajov, ako základu európskeho otvoreného ekosystému bankovníctva týkajúceho sa platobných a iných účtov.**

1.3. Uľahčenie vzniku inovatívnych obchodných modelov v celej EÚ prostredníctvom sprostredkovateľov inovácií

Inovatívne spoločnosti prinášajú na trh nové produkty alebo zabezpečujú spôsoby poskytovania známych služieb inovatívnou formou alebo za konkurencieschopné ceny. Inovátori musia byť schopní rozšíriť poskytovanie svojich služieb čo najširšiemu okruhu používateľov a využívať úspory z rozsahu. V záujme plného využívania výhod jednotného trhu by inovátori mali mať možnosť používať európsky pas. Na to je potrebné, aby spĺňali regulačné požiadavky, ktorých plnenie môže byť náročné. To platí najmä pre novozaložené podniky a pre podniky využívajúce inovatívne technológie alebo modely, ktoré sa môžu odlišovať od štandardných postupov používaných v čase prijatia pravidiel.

Inovatívne prístupy a technológie predstavujú problém aj pre finančné orgány dohľadu pri rozhodovaní o udelení povolenia podniku alebo činnosti a pri rozhodovaní o tom, ako majú plniť svoje povinnosti v oblasti dohľadu. Z odpovedí na verejné konzultácie Komisie vyplýva, že orgány dohľadu majú ambíciu lepšie porozumieť najnovším trendom v oblasti finančných technológií a posilniť kontakty s podnikmi a inými poskytovateľmi technológií.

Trinást členských štátov vytvorilo v EÚ „sprostredkovateľov v oblasti finančných technológií“ (centrá inovácií²⁶ alebo experimentálne regulačné prostredia²⁷), ktorí majú podnikom v priebehu autorizačného postupu poskytovať všeobecné usmernenia. To týmto podnikom umožní získať rýchlejší prístup na trh a lepšie porozumieť pravidlám a očakávaniam orgánov dohľadu. Sprostredkovatelia môžu usmernenia poskytovať aj zavedeným finančným inštitúciám. Z pohľadu orgánov dohľadu takéto prístupy predstavujú významný zdroj informácií, čo im pomáha lepšie pochopiť inovatívne obchodné modely a vývoj na trhu v počiatočnej fáze.

Experimentálnymi regulačnými prostrediami sa myšlienka centier inovácií posúva o krok ďalej tým, že sa vytvorí prostredie, v ktorom je dohľad prispôbený inovatívnym podnikom alebo službám. Príslušné vnútroštátne orgány musia uplatňovať príslušné právne predpisy EÚ v oblasti finančných služieb. Tieto pravidlá však obsahujú priestor na voľné uváženie, pokiaľ ide o uplatňovanie zásad proporcionality a flexibility zakotvených v týchto pravidlách. To môže byť obzvlášť užitočné v kontexte technologických inovácií.

Prístup experimentálneho prostredia podporili respondenti z odvetvia v rámci verejných konzultácií. Vnútroštátne orgány vyjadrili zmiešané náhľady: niektoré orgány dohľadu sa domnievajú, že podobné iniciatívy nespádajú do ich mandátu; na druhej strane sa orgány dohľadu, ktoré sú otvorené myšlienke experimentálnych prostredí, domnievajú, že iní by mali prijať podobné iniciatívy. Jednotný prístup medzi orgánmi dohľadu by podporil zavádzanie inovácií na celom jednotnom trhu EÚ.

²⁶ Pozri EBA/DP/2017/02 — „Centrum inovácií“ je inštitucionálne usporiadanie, v ktorom regulované alebo neregulované subjekty (t. j. podniky bez povolenia) komunikujú s príslušným orgánom s cieľom prediskutovať otázky týkajúce sa finančných technológií (výmena informácií a názorov atď.) a snažia sa získať vysvetlenie, pokiaľ ide o súlad obchodných modelov s regulačným rámcom alebo o regulačné alebo licenčné požiadavky (t. j. individuálne usmernenia podniku o výklade platných pravidiel).

²⁷ Pozri EBA/DP/2017/02 — Experimentálne regulačné prostredia poskytujú finančným inštitúciám a nefinančným podnikom kontrolovaný priestor, v rámci ktorého si môžu na istý čas vyskúšať inovatívne riešenia založené na finančných technológiách s podporou orgánu, čo im umožňuje potvrdiť a otestovať ich obchodný model v bezpečnom prostredí.

Nedávno orgány EBA, EIOPA aj ESMA uskutočnili prieskum existujúcich sprostredkovateľov inovácií v celej EÚ. Komisia by uvítala ďalšie úsilie o určenie najlepších postupov v EÚ a ustanovenie spoločných zásad a kritérií pre centrá inovácií a experimentálne regulačné prostredia. Medzi ďalšie následné opatrenia by mohla patriť podpora zriaďovaniu centier inovácií vo všetkých členských štátoch a koordinácia ich činností. To by mohlo viesť k zväženiu vytvorenia experimentálneho rámca EÚ na prijímanie nových technológií a na prispôsobovanie sa týmto technológiám.

Rámček 3

- 1. Komisia na základe nedávneho úsilia európskych orgánov dohľadu o zmapovanie sprostredkovateľov v oblasti finančných technológií zriadených vnútroštátnymi orgánmi dohľadu vyzýva európske orgány dohľadu, aby do štvrtého štvrt'roka 2018 vykonali ďalšiu analýzu a určili najlepšie postupy a v prípade potreby vydali usmernenia o týchto sprostredkovateľoch.**
- 2. Komisia vyzýva príslušné orgány na úrovni členských štátov a EÚ, aby spustili iniciatívy na uľahčenie inovácií na základe týchto najlepších postupov, a vyzýva európske orgány dohľadu, aby sprostredkovali spoluprácu v oblasti dohľadu vrátane koordinácie a šírenia informácií o inovatívnych technológiách, zriadenia a prevádzky centier inovácií a experimentálnych regulačných prostredí a jednotnosti postupov dohľadu.**
- 3. Komisia na základe práce európskych orgánov dohľadu do prvého štvrt'roka 2019 predloží správu obsahujúcu najlepšie postupy týkajúce sa experimentálnych regulačných prostredí.**

2. PODPORA PREBERANIA TECHNOLOGICKÝCH INOVÁCIÍ VO FINANČNOM SEKTORE

2.1. Preskúmanie vhodnosti našich pravidiel a zabezpečenie záruk pre nové technológie vo finančnom sektore

Technologická neutralita je jednou z hlavných zásad politik Komisie.

Pravidlá EÚ vytvorené pred vznikom inovatívnych technológií však v praxi nemusia byť vzhľadom na tieto inovácie vždy technologicky neutrálne. Respondenti vo verejných konzultáciách napríklad poukázali na požiadavky alebo preferencie týkajúce sa zverejňovania informácií v papierovej forme alebo na potrebu fyzickej prítomnosti. Absencia jasných a harmonizovaných postupov na určenie spotrebiteľov a podnikov na internete v úplnom súlade s predpismi v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a ochrany údajov sa takisto považovala za problém pre riešenia v oblasti finančných technológií. Respondenti rovnako vyjadrili obavy, že investície do softvéru sú za súčasných prudenciálnych pravidiel pre banky, keď sa investície bánk v EÚ do softvéru musia odpočítať od ich regulátorného kapitálu, na rozdiel od priaznivejšieho prístupu v prípade bánk v Spojených štátoch, menej lákavé.

Komisia už o niektorých z týchto otázok uvažovala. V akčnom pláne pre spotrebiteľské finančné služby²⁸ Komisia oznámila svoj zámer uľahčiť cezhraničné uznávanie elektronickej identifikácie a postupy rozpoznávania klientov na diaľku. Cieľom je umožniť bankám, aby mohli digitálne identifikovať spotrebiteľov v súlade s požiadavkami na boj proti praniu špinavých peňazí a ochranu údajov s plným využitím nástrojov elektronickej identifikácie a autentifikácie poskytovaných podľa nariadenia o elektronickej identifikácii. V záujme uľahčenia používania elektronickej identifikácie a autentifikácie Komisia vytvorila²⁹ osobitnú skupinu expertov na elektronickú identifikáciu a na postupy rozpoznávania klientov na diaľku. Zavádzanie prelomových technológií, ako sú technológie distribuovanej databázy transakcií a umelá inteligencia, môžu predstavovať dodatočné regulačné problémy. Pozornosť by sa mala venovať požiadavkám na zverejňovanie informácií v papierovej forme. Odpovede na verejné konzultácie vyvolávajú obavy, že používaniu týchto technológií by mohli zabrániť existujúce pravidlá alebo by mohli ich používanie obmedziť, a to napríklad týmito spôsobmi:

- aplikácie založené na technológii blockchainu môžu vyvolať otázky týkajúce sa jurisdikcie o rozhodnom práve a otázok zodpovednosti,
- platnosť a vymáhateľnosť inteligentných zmlúv si môžu vyžadovať objasnenie,
- existuje neistota týkajúca sa právneho postavenia prvých ponúk kryptomeny a pravidiel, ktoré sa na ne vzťahujú, ako sa uvádza už v bode 1.1.

Na posúdenie rozsahu, do akého je právny rámec pre finančné služby technologicky neutrálny a schopný pojať inovácie v oblasti finančných technológií, alebo či je na tento účel potrebná jeho zmena, je nevyhnutná ďalšia analýza. Zároveň je nevyhnutné zabezpečiť dodržiavanie finančnej stability, ochrany spotrebiteľov a investorov, požiadaviek na boj proti praniu špinavých peňazí a presadzovania práva.

Rámček 4

Komisia zriadi skupinu expertov, ktorá do druhého štvrt'roku 2019 posúdi, či v rámci regulačného rámca pre finančné služby existujú neopodstatnené regulačné prekážky pre finančné inovácie.

2.2. Odstránenie prekážok pre cloudové služby

Cloud computing môže zvýšiť efektívnosť digitálnej infraštruktúry, ktorá je oporou finančných služieb. Zverenie spracovania údajov a uskladňovacej kapacity externým poskytovateľom cloudových služieb znižuje náklady podnikov na hosting, infraštruktúru a softvér a môže pomôcť zefektívniť výdavky na informačné technológie. Zároveň tým možno zabezpečiť vyššiu výkonnosť, flexibilitu a adaptabilitu.

Regulované podniky, ktoré zverujú výkon činností externým poskytovateľom cloudových služieb, musia spĺňať všetky právne požiadavky (napr. z hľadiska správneho riadenia rizík, ochrany údajov a primeraného dohľadu orgánmi dohľadu). Zainteresované strany, ktoré odpovedali v rámci konzultácií Komisie, vyjadrili obavy, že neistoty týkajúce sa očakávaní orgánov finančného dohľadu obmedzujú využívanie služieb cloud computingu. Tieto neistoty

²⁸ COM(2017) 139 final.

²⁹ Rozhodnutie Komisie C(2017) 8405 zo 14. decembra 2017.

vznikli najmä v dôsledku chýbajúcej harmonizácie vnútroštátnych pravidiel a odlišných výkladov predpisov v oblasti externého zabezpečovania činností³⁰.

Orgán EBA nedávno zverejnil odporúčania o využívaní externých cloudových služieb³¹. Orgán ESMA vo svojej úlohe priameho orgánu dohľadu pre ratingové agentúry a archívy obchodných údajov skúma tieto otázky a v roku 2018 plánuje objasniť, ktoré požiadavky musia tieto podniky spĺňať pri využívaní externých cloudových služieb. Využívanie externých cloudových služieb tvorí aj súčasť mandátu EIOPA v oblasti poisťovníckych technológií. Táto otázka si však zaslúži pozornosť nad rámec týchto existujúcich iniciatív. Ak by sa očakávania v oblasti dohľadu vyjadrili v podobe formálnych usmernení európskych orgánov dohľadu³², mohla by sa získať dodatočná istota.

Návrh nariadenia Komisie o zriadení rámca pre voľný tok iných ako osobných údajov v EÚ je zameraný na odstránenie neopodstatnených obmedzení lokalizácie údajov, a tým sa rieši jeden z hlavných zistených problémov. Návrhom sa takisto riešia ďalšie problémy súvisiace s cloudom, ako je zabránenie závislosti poskytovateľov cloudových služieb od určitých dodávateľov. V záujme uľahčenia vykonávania navrhnutého nariadenia, a to najmä v súvislosti s využívaním cloudových služieb, Komisia v roku 2018 zhromaždí príslušné zainteresované strany, ktoré tvoria používatelia cloudových služieb, poskytovatelia cloudových služieb a regulačné orgány.

³⁰ Respondenti v konzultáciách o finančných technológiách navrhli, že štandardizované zmluvné dohody medzi poskytovateľmi cloudových a finančných služieb by mohli lepšie zohľadňovať ich sektorové regulačné obmedzenia (ako sú povinnosti vykonávať audit alebo požiadavky na kontroly na mieste). Obmedzenia týkajúce sa lokalizácie údajov zo strany orgánov verejnej moci predstavujú ďalšiu významnú prekážku, na ktorú respondenti poukázali. V kontexte veľmi koncentrovaného trhu s cloudovými službami finančné inštitúcie a orgány dohľadu poukázali aj na riziko vysokej závislosti od malého počtu poskytovateľov z krajín mimo EÚ a na potrebu zabrániť európskym finančným inštitúciám, aby sa stali závislými od dodávateľov.

³¹ EBA/REC/2017/03, *Odporúčania o zverení výkonu činností externým poskytovateľom cloudových služieb*, december 2017, [k dispozícii tu](#).

³² Pokiaľ ide o požiadavky právnych predpisov v oblasti ochrany osobných údajov, koordináciu prístupov orgánov dohľadu v oblasti ochrany údajov už upravuje všeobecné nariadenie o ochrane údajov.

Rámček 5

1. **Komisia vyzýva európske orgány dohľadu, aby do prvého štvrt'roku 2019 preskúmali potrebu usmernení o zverení výkonu činností externým poskytovateľom cloudových služieb.**
2. **V súvislosti s oznámením o budovaní európskeho dátového hospodárstva Komisia vyzýva zainteresované strany v oblasti cloudových služieb, aby vypracovali medzisektorové samoregulačné kódexy správania s cieľom uľahčiť výmenu poskytovateľov cloudových služieb. Komisia takisto vyzve zástupcov z finančného sektora, aby umožnili ľahšiu prenosnosť údajov aj pre finančné inštitúcie.**
3. **V tejto súvislosti Komisia podporí a uľahčí vypracovanie štandardných zmluvných doložiek pre využívanie externých cloudových služieb finančnými inštitúciami, pričom bude vychádzať z medzisektorového úsilia zainteresovaných strán v oblasti cloudových služieb, ktoré už Komisia uľahčila, a zabezpečí účasť finančného sektora na tomto procese. Túto prácu by mala vykonať vyvážená skupina spoločností z finančného sektora a poskytovateľov cloudových služieb, ktorá by sa mala zaoberať najmä požiadavkami na audit, na podávanie správ alebo určením významnosti činností, ktoré sa majú zabezpečovať externe.**

2.3. Podpora aplikácií založených na finančných technológiách pomocou iniciatívy EÚ pre technológiu blockchainu

Technológia blockchainu a technológia distribuovanej databázy transakcií pravdepodobne povedú k zásadnému prelomu, ktorý zmení spôsob, akým dochádza k výmene, potvrdzovaniu, a spoločnému používaniu informácií alebo aktív, ako aj k prístupovaniu ku nim, prostredníctvom digitálnych sietí. V nadchádzajúcich rokoch bude pravdepodobne pokračovať ich vývoj a stanú sa kľúčovým prvkom digitálneho hospodárstva a spoločnosti.

Dôležité je vyhnúť sa zamieňaniu technológií blockchainu a kryptoaktív (uvedené vyššie), ktoré predstavujú iba jeden z typov uplatnenia blockchainu. Blockchain môže byť oporou širokého okruhu aplikácií v rozličných sektoroch, ktoré sa nemusia týkať iba kryptoaktív alebo sa nemusia týkať finančných technológií vôbec.

Finančný sektor skúma potenciál blockchainu prostredníctvom množstva projektov overenia koncepcie a pilotných projektov v širokom spektre oblastí, ako sú platby, cenné papiere, vklady a úvery, získavanie kapitálu, správa investícií, vytváranie trhu, obchodovanie a činnosti po uskutočnení obchodu, ako aj financovanie obchodu a podávanie správ (napr. regulačné technológie – RegTech).

Technológie distribuovanej databázy transakcií a blockchainu majú veľký potenciál vnieť do vytvárania novej infraštruktúry a postupov jednoduchosť a efektívnosť. Tieto technológie sa môžu stať zásadnými pre budúcu infraštruktúru finančných služieb. Na to, aby ich použitie s najväčším dosahom mali úspešný a prospešný spôsob vykonávania, bude treba úzka spolupráca medzi etablovanými subjektmi, inovátormi a regulačnými orgánmi. Rozsah možných použití je veľmi široký a mal by sa podrobne monitorovať.

Hoci sú technológie blockchainu stále v ranej fáze, treba vyriešiť niekoľko problémov a rizík. Monitorovacie stredisko a fórum EÚ pre technológiu blockchainu³³ (*Blockchain Observatory and Forum*), ktoré bolo otvorené vo februári 2018 na obdobie dvoch rokov, má za cieľ monitorovať trendy a vývoj, zhromažďovať odborné znalosti na riešenie sektorových a medzisektorových otázok a skúmať spoločné riešenia a cezhraničné prípady používania blockchainu. Európsky parlament takisto podporil vznik európskej brány finančnej transparentnosti (*European Financial Transparency Gateway – EFTG*), pilotného projektu využívajúceho technológie distribuovanej databázy transakcií na uľahčenie prístupu k informáciám o všetkých kótovaných spoločnostiach na regulovaných trhoch EÚ s cennými papiermi v kontexte smernice o transparentnosti³⁴. Cieľom tejto iniciatívy je zvýšiť transparentnosť regulovaných trhov EÚ, podporiť integráciu trhov a trhovú likviditu, a to v súlade s cieľmi únie kapitálových trhov. Európska komisia takisto spustila napríklad blockchain pre transformáciu v priemysle (#Blockchain4EU) a overenie koncepcie, v ktorej sa blockchain použije na uľahčenie výberu spotrebných daní.

Vzhľadom na prierezovú povahu blockchainu, ktorá presahuje finančné služby a potenciálne zahŕňa všetky sektory hospodárstva a spoločnosti, Komisia už prijala kroky na zriadenie iniciatívy EÚ pre technológiu blockchainu spoločne s otvorením monitorovacieho strediska a fóra EÚ pre technológiu blockchainu. V rámci tejto iniciatívy sa navrhnu činnosti, opatrenia financovania a rámec s cieľom umožniť rozšíriteľnosť, vytvoriť riadenie a štandardy a podporiť interoperabilitu. Ide o medzisektorovú iniciatívu, ktorá by v spolupráci s ďalšími opatreniami v rámci tohto akčného plánu (najmä s kontrolou vhodnosti právnych predpisov EÚ v oblasti financií) mala umožniť včasné prijatie tejto technológie vo finančnom sektore a zvýšiť konkurencieschopnosť Európy a jej vedúce postavenie v oblasti technológií. Bude využívať aj pilotné opatrenia s podporou z programu Horizont 2020, ktorý sa v období rokov 2018 – 2020 rozšíri. Komisia vypracovala aj prepojenia s technickým výborom 307 Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu pre technológiu blockchainu a technológiu distribuovanej databázy transakcií. S cieľom určiť prvky blockchainu špecifické pre EÚ dostala Európska normalizačná organizácia³⁵ výzvu, aby prevzala vedúcu úlohu.

³³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/pre-information-notice-eu-blockchain-observatory-forum>.

³⁴ Smernica 2013/50/EÚ.

³⁵ CEN, CENELEC a ETSI.

Rámček 6

1. Komisia v druhom štvrtroku 2018 uskutoční verejné konzultácie o ďalšej digitalizácii regulovaných informácií o spoločnostiach kótovaných na regulovaných trhoch EÚ vrátane možnej realizácie európskej brány finančnej transparentnosti založenej na technológii distribuovanej databázy transakcií.
2. Komisia bude pokračovať v práci na komplexnej stratégii pre technológiu distribuovanej databázy transakcií a technológiu blockchainu, pričom zväží všetky príslušné právne dôsledky a bude sa zaoberať všetkými sektormi hospodárstva vrátane uplatňovania podporných finančných technológií a regulačných technológií v EÚ.
3. S cieľom vytvoriť cezhraničné služby Komisia vo februári 2018 otvorila monitorovacie stredisko a fórum EÚ pre technológiu blockchainu a začala realizovať štúdiu o uskutočniteľnosti verejnej infraštruktúry EÚ pre blockchain. Posúdi sa, či blockchain možno zaviesť ako infraštruktúru digitálnych služieb v rámci Nástroja na prepájanie Európy. S podporou monitorovacieho strediska a fóra EÚ pre technológiu blockchainu a európskych normalizačných organizácií bude Komisia pokračovať v posudzovaní otázok práva, riadenia a rozšíriteľnosti a podporovať úsilie v oblasti interoperability a štandardizácie vrátane ďalšieho vyhodnocovania prípadov použitia blockchainu a jeho aplikácií v kontexte internetu ďalšej generácie.

2.4. Budovanie kapacít a znalostí medzi regulačnými orgánmi a orgánmi dohľadu v laboratóriu EÚ pre finančné technológie

Medzi hlavné prekážky, ktoré finančnému odvetviu bránia prijímať nové technológie, patrí nedostatok istoty a usmernení o spôsobe ich využitia, fragmentácia a absencia spoločných prístupov medzi vnútroštátnymi regulačnými orgánmi a orgánmi dohľadu.

Niektorí poskytovatelia technológií sa už snažia informovať regulačné orgány a orgány dohľadu o charaktere svojich technológií a o tom, ako sa uplatňujú vo finančnom sektore. Veľa orgánov však váha zúčastniť sa na odbornej príprave alebo viesť diskusie, ktoré organizujú vybraní dodávatelia.

Komisia zriadi laboratórium EÚ pre finančné technológie s cieľom zvýšiť úroveň kapacity a znalostí regulačných orgánov a orgánov dohľadu o nových technológiách. Dosiahne to prostredníctvom ukážok a odborných diskusií v nekomerčnom, neutrálnom laboratóriu pre finančné technológie. Toto laboratórium spojí viacero dodávateľov, najmä dodávateľov z EÚ, s regulačnými orgánmi a orgánmi dohľadu, aby mohli predniesť a prediskutovať svoje obavy v oblasti regulácie a dohľadu.

Medzi cieľové technológie by mohli patriť:

- technológie na autentifikáciu a identifikáciu,
- osobitné prípady používania technológie distribuovanej databázy transakcií, cloudových technológií, strojového učenia a umelej inteligencie,
- aplikačné programovacie rozhrania a otvorené bankové normy a
- regulačné technológie.

Rámček 7

Komisia zorganizuje laboratórium EÚ pre finančné technológie, v rámci ktorého vyzve európske a vnútroštátne orgány, aby sa stretli s poskytovateľmi technologických riešení v neutrálnom, nekomerčnom priestore počas špecializovaných zasadnutí o konkrétnych inováciách, ktoré sa začnú v druhom štvrtroku 2018.

2.5. Využitie technológie na podporu šírenia retailových investičných produktov na celom jednotnom trhu

Retailoví investori, ktorí pôsobia na kapitálových trhoch, dnes čelia nesmiernej zložitosti, nákladom a neistote, ktoré sa spájajú s investičnými produktmi. Pri zlepšovaní porovnateľnosti retailových investičných produktov, najmä prostredníctvom požiadaviek na zverejňovanie informácií, sa dosiahol značný pokrok. Hoci by sa v dôsledku toho mala zlepšiť kvalita produktov, retailoví investori stále čelia vysokým nákladom na vyhľadávanie pri výbere najvhodnejšieho investičného produktu.

Vyššia transparentnosť na stimuláciu hospodárskej súťaže a na rozšírenie možností pre retailových investorov na kapitálových trhoch by sa teda mali podporiť dátovými riešeniami, ktoré by využívali nové, účinnejšie technológie zabezpečujúce úplnosť, porovnateľnosť a ľahkú dostupnosť informácií. Takéto nástroje by sa mohli zakladať na verejne dostupných zverejnených informáciách a mohli by poskytovať ľahko použiteľné rozhranie, v ktorom sa prepoja existujúce databázy alebo digitálne nástroje, ako sú internetové kalkulačky, porovnávacie nástroje, automatizovaní poradcovia alebo investičné supermarkety. Na tento účel sa musí vyvinúť značné úsilie na zabezpečenie interoperability súborov údajov a vývoja vhodných algoritmov a zároveň sa musí zabezpečiť, aby sa výsledky prezentovali spravodlivým a zrozumiteľným spôsobom. Komisia teda preskúma súčasné prostredie a situáciu technologických digitálnych rozhraní, ktoré jednotlivcom pomáhajú nájsť vhodné a nákladovo efektívne retailové investičné produkty na kapitálových trhoch EÚ.

3. POSILŇOVANIE BEZPEČNOSTI A INTEGRITY FINANČNÉHO SEKTORA

Kybernetická bezpečnosť ostáva v centre pozornosti opatrení EÚ a zvýšenie kybernetickej odolnosti finančného sektora EÚ je prioritou Komisie v tejto oblasti politiky. Významné kybernetické útoky však upozorňujú na neustálu potrebu zabezpečovať odolnosť a integritu systémov. Cezhraničná povaha kybernetických hrozieb si vyžaduje vysokú úroveň súladu vnútroštátnych požiadaviek a očakávaní v oblasti regulácie a dohľadu. Keďže finančný sektor čoraz viac závisí od digitálnych technológií, je nevyhnutné zabezpečovať jeho bezpečnosť a odolnosť. V tejto súvislosti Komisia uznáva, že je dôležité, aby digitálne služby zahŕňali „prístup k bezpečnosti už v štádiu návrhu“, a v tejto veci už predložila návrh³⁶ na vytvorenie rámca certifikácie EÚ pre bezpečnostné produkty a služby IKT.

³⁶ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Agentúre EÚ pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA), o zrušení nariadenia (EÚ) č. 526/2013 a o certifikácii kybernetickej bezpečnosti informačných a komunikačných technológií („akt o kybernetickej bezpečnosti“).

Hoci je finančný sektor pripravený lepšie než iné sektory, zároveň je aj najčastejším terčom útokov. Prevádzkové a kybernetické riziká predstavujú zvyšujúcu sa hrozbu pre stabilitu finančného systému a oslabujú dôveru, ktorá je pre naše finančné trhy životne dôležitá. Európsky parlament uznal potenciál hrozby pre stabilitu finančného sektora a vyzval Komisiu, „aby kybernetickú bezpečnosť urobila prvoradou prioritou v akčnom pláne pre finančné technológie“³⁷. Opakované kybernetické incidenty vyvolané zneužitím základných bezpečnostných chýb v systémoch a organizáciách zdôrazňujú kritický význam uplatňovania základnej kybernetickej hygieny³⁸ v každej organizácii. Pre zabezpečenie integrity sú zásadné prísnejšie opatrenia a požiadavky kybernetickej hygieny. Miera, do akej podniky uplatňujú svoje štandardom kybernetickej hygieny a do ktorej ich posilňujú, sa však naprieč EÚ líši, a to zväčša v závislosti od postupov v rámci odvetvia a od vnútroštátnych postupov. Na úrovni EÚ už súčasne právne predpisy týkajúce sa finančných služieb, najmä právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na infraštruktúry finančných trhov a platby, obsahujú konkrétne požiadavky na integritu zdrojov a systémov informačných technológií a na ich správu. V iných oblastiach sú požiadavky všeobecnejšie, napríklad v prípade kontinuity činností alebo všeobecných požiadaviek na operačné riziko.

Transpozícia ustanovení smernice o bezpečnosti sietí a informačných systémov³⁹ (smernica NIS) týkajúcich sa požiadaviek na bezpečnosť v iných finančných službách zo strany členských štátov pokračuje. V právnych predpisoch EÚ pre finančný sektor však ostávajú medzery, ktoré by sa mali vyplniť s cieľom zlepšiť odolnosť sektora. Pred prijatím takýchto opatrení by sa mali dôsledne preštudovať požiadavky a postupy v oblasti dohľadu⁴⁰. Takto bude možné určiť najlepšie postupy pri uplatňovaní všeobecných požiadaviek.

Pre zlepšenie kybernetickej bezpečnosti je takisto zásadný aj prístup k informáciám o hrozbách a výmena informácií. Posilnená spolupráca a koordinácia výmeny informácií o hrozbách v celom finančnom sektore EÚ pomôžu zabrániť kybernetickým hrozbám a zmierniť ich následky. Niektorí respondenti v konzultáciách o finančných technológiách vyjadrili obavy, že výmenu informácií o kybernetických hrozbách by mohli obmedziť právne predpisy. Výmena informácií by napríklad nemusela byť v súlade s všeobecným nariadením o ochrane údajov. V tomto nariadení sa však uznáva, že spracúvanie osobných údajov, ktoré je potrebné a primerané na účel zabezpečenia sieťovej a informačnej bezpečnosti, predstavuje oprávnený záujem.

Orgány dohľadu čoraz častejšie vykonávajú penetračné testy a testy odolnosti na posúdenie účinnosti kybernetickej obrany a bezpečnostných požiadaviek. Prísne testovanie už patrí medzi najlepšie postupy odvetvia a orgány čoraz častejšie nariaďujú testy a možnosti testovania. Keďže finančné inštitúcie a infraštruktúry finančných trhov pôsobia cezhranične, násobenie testovacích rámcov sa vníma ako niečo, čo zbytočne zvyšuje náklady a čo môže zvýšiť riziká.

³⁷ „Správa k finančným technológiám: vplyv technológie na budúcnosť finančného sektora“, Výbor pre hospodárske a menové veci, spravodajkyňa: Cora van Nieuwenhuizen, 2016/2243(INI), 28. apríla 2017.

³⁸ ENISA, *Prehľad postupov kybernetickej hygieny*, december 2016, s. 14, [k dispozícii tu](#).

Kybernetická hygiena je základnou zásadou týkajúcou sa informačnej bezpečnosti [...], je ekvivalentom zavedenia jednoduchých rutinných opatrení na minimalizáciu rizík vyplývajúcich z kybernetických hrozieb. Základným predpokladom je, že dobré postupy kybernetickej hygieny môžu byť hybnou silou vyššej imunity vo všetkých podnikoch, čím sa znižuje riziko, že jedna zraniteľná organizácia sa použije buď na začatie útokov, alebo na ohrozenie dodávateľského reťazca.

³⁹ Smernica (EÚ) 2016/1148.

⁴⁰ Rada pre finančnú stabilitu, *Zhodnotenie zverejnených predpisov, usmernení a postupov dohľadu v oblasti kybernetickej bezpečnosti*, október 2017, s. 65 – 70, [k dispozícii tu](#) (čaká sa na potvrdenie).

Zainteresované strany poukázali na potrebu väčšej koordinácie v oblasti regulácie a dohľadu na európskej úrovni. Uviedli, že koordinácia by sa mala kombinovať s užšou spoluprácou medzi štátmi a vzájomnou dôverou medzi orgánmi, pokiaľ ide o výsledky testovania, ktorých citlivá povaha sa musí chrániť. V tejto súvislosti Komisia považuje úsilie, ktoré vyvíjajú ECB, európske orgány dohľadu a vnútroštátne orgány dohľadu, napríklad na rozvoj celoeurópskeho rámca testovania vytvárania *etických červených tímov založených na informáciách o hrozbách* [*Threat Intelligence Based Ethical Red Teaming (TIBER-EU)*], za nádejné. Posudzovanie kybernetickej odolnosti významných účastníkov finančných trhov v celom finančnom sektore EÚ disponuje potenciálom účinne a efektívne určiť zraniteľné miesta, pokiaľ ide o stabilitu a integritu celého finančného systému EÚ.

Silná kybernetická odolnosť si vyžaduje kolektívny a rozsiahly prístup, ako aj účinnú odbornú prípravu a činnosti na zvyšovanie informovanosti. Na tento účel Komisia nedávno prijala svoj *akčný plán digitálneho vzdelávania* na zlepšenie digitálnych zručností v celej Európe, a to aj v prípade kybernetickej bezpečnosti⁴¹. Celosvetová povaha kybernetických hrozieb, ktorá im je vlastná, jasne ukazuje, že pri boji proti týmto rizikám je kľúčová medzinárodná spolupráca: z tohto dôvodu Komisia aktívne spolupracuje so skupinami krajín G20 a G7 na kybernetickej bezpečnosti vo finančných službách.

Rámček 8

- 1. Komisia v druhom štvrtroku 2018 usporiada verejno-súkromný seminár s cieľom preskúmať a posúdiť prekážky, ktoré bránia výmene informácií o kybernetických hrozbách medzi účastníkmi finančných trhov, identifikovať možné riešenia a zároveň zabezpečiť dodržiavanie noriem v oblasti ochrany údajov.**
- 2. Komisia vyzýva európske orgány dohľadu, aby do prvého štvrtroku 2019 zmapovali existujúce postupy dohľadu vo všetkých finančných sektoroch v súvislosti s požiadavkami na bezpečnosť a riadenie IKT a aby v prípade potreby: a) zvážili vydanie usmernení zameraných na konvergenciu dohľadu a presadzovanie riadenia rizík súvisiacich s IKT a na požiadavky na zmiernenie vo finančnom sektore EÚ a b) poskytli Komisii technické poradenstvo o potrebe legislatívnych úprav.**
- 3. Komisia vyzýva európske orgány dohľadu, aby do štvrtého štvrtroka 2018 vyhodnotili náklady a prínosy vývoja súdržného rámca testovania kybernetickej odolnosti pre významných účastníkov trhu a infraštruktúry v celom finančnom sektore EÚ.**

⁴¹ Opatrenie 7 akčného plánu digitálneho vzdelávania je zamerané na riešenie výziev digitálnej transformácie prostredníctvom spustenia: i) celoúnijnej informačnej kampane zacielennej na pedagógov, rodičov a žiakov s cieľom posilniť bezpečnosť online, kybernetickú hygienu a mediálnu gramotnosť a ii) iniciatívy výučby kybernetickej bezpečnosti, ktorá nadviaže na rámec digitálnych kompetencií pre občanov a ľuďom umožní sebaisté a zodpovedné používanie technológií.

ZÁVERY

Rýchly pokrok finančných technológií je hybnou silou štrukturálnych zmien vo finančnom sektore. V takomto rýchlo sa vyvíjajúcom prostredí sa s nadmerne normatívnou a unáhlenou reguláciou spája riziko neželaných výsledkov. Existujú však aj riziká, že vyhýbanie sa aktualizácii politík a regulačných rámcov môže na čoraz viac globálnom trhu znevýhodniť poskytovateľov finančných služieb v EÚ. Existuje aj možnosť, napríklad v prípade kybernetickej bezpečnosti, že sa kľúčové riziká neriešia.

V tomto akčnom pláne pre finančné technológie sa spájajú podporné opatrenia, ktoré pomáhajú pri zavádzaní riešení založených na finančných technológiách, a iniciatívne opatrenia, ktoré podporujú a stimulujú nové riešenia a rózne riešia vznikajúce riziká a problémy. Komisia stanovila svoje plány pre ďalšiu prácu na umožňovaní, zohľadňovaní a, ak je to možné, podpore inovácií vo finančnom sektore, pričom zabezpečila trvalé zachovanie finančnej stability a vysokú úroveň ochrany investorov a spotrebiteľov. Ide o jeden dôležitý pilier širšieho strategického prístupu k regulácii v prostredí po kríze. Plán má tri ciele: využiť rýchly pokrok v technológiách v prospech hospodárstva EÚ, jej občanov a priemyslu, podporiť konkurencieschopnejší a inovatívnejší európsky finančný sektor a zabezpečiť integritu finančného systému EÚ.